

EUSKEREAREN EGOEREA BAKION - ETORKIZUNARI BEGIRA?

Gure errian euskereak gaur egun dauan indarra eta osasunaren barri jakiteko gizarte bizitzako arlo guztietara jo bear dogu eta bertan dauan garapena neurtu.

Aurreko urteetan egon dan bilakaereari begiratu bear deusogu. Arlo batzuetan aurrera egin doguna argi dago, arean da, euskerearen ezagupenari (zenbatek euskeraz egiten dakien) jagokonean. Irakaskuntzako D eta B ereduie esker, ain zuzen.

Udalean, oso maila ezbardinetan izan arren, azken urteotan euskera idatzia be erabilten asi gara. Udal barruko izkuntza normalizazinarako aurrera oinkada garrantzitsuak eginez.

Badirudi leen baino euskera geiago erabilten dala.

Jendearen arteko euskerazko artuemonek, barriz, beera-kada itzela egin dabe. Euskerearen galtzea ez da Bakion lotu. Oraintsu artean, Bakioko erritar euren arteko artuemonetarako euskera utsa erabili izan badabe be, daborduko gazte eta umeak alkarregaz erderaz egiten asi dira. Dendentan, tabernetan, ..erderaz. Ainbat egoeratan, baina, erritar euskaldunak erderaz egin bearrean dagoz (osagilegaz, esaterako) eta ezinezkoa jake normaltasun osoan euskeraz bizitea.

Euskerearen galdubide onetan, nagusienak dira geien, eta ia bakarrak, euskerea erabilterakoan. Euskerearen **igorpena edo transmisinoa eten egin da**. Neurriak artu ezean, noizonoiz izkuntza bera ez da belaunaldi batengandik bestearengana igorriko.

Gaur egun ume askok ez dabe etxean euskera ikasi edota egiten. Ez dabe euskera entzuten, eskolan baino. Urteak joan aalean, euskerearen erabilerea jaisten doa eta ondorioz, euskeraz egiterakoan erreztasuna galduten dabe. Berba egiteko erreztasuna galdu ezker, euskeraz berba egiteko interesa galduten dabe eta bertan beera itzi egingo dabe. Gatxatxa izango da orrelan euskerea birreskuratutea.

Bakion euskerearen erabilereari buruzko neurketea egitea bearrezkoa da. Arean da, azterketa soziolinguistikoz zeatza egin bear dogu. Alik eta zabalena egin be. Askoren ustearen aurka, erabilera urria dala eta, izkuntzea galduteko aginean dagoala agertuko deusku orrek. Bai berbadunen kopuruan bai oneek egiten daben euskera kalitatean. Ara:

* Eskolako ekintzetatik at, 5 eta 14 urte bitarteko umeen artean asko be asko jaisten da erabilerea. Uts izan artean. Baita eskolan bertan jolastorduetan be. Gero eta jokera aundiagoa dabe erderaz bakarrik egitera. Irakasle eta monitorean kontrolpean ez dagozanetan erderara jotzen dabe, geien-geienik.

* 15 eta 21 urte bitartekoen jarrera guztiz erdalduna da. Euren artean ez dabe euskerarik bape egiten. Ez eta egiteko ardurarik be.

* 22tik 30 urtera bitartekoen jokaerea negargarria da. Asko, aita-ama gazteak dira. Naiz eta euren ume txikiei eus-

keraz berba bakanen batzuk egin, euren arteko eta lagunarteko berbaldietan erderaz egiten dabe, ia %100ean. Zeresanik ez ezkondukoen artean...

* 31tik 40ra bitartekoak antzerakoak dira. 35 urtetik gorakoen artean "naaste" geiago egiten dabe. Bakan batzuen artean entzuten da euskera utsean dabilzala.

* 41 urtetik gora, zenbat eta adintsuagoak izan, are eta euskera geiago erabilten dabe. Emen euskera geiago entzuten da. Gizonezkoen artean. Andrazkoen artean, barriz, askoz be gitxiago. Oneetan, euskerearen erabilerea gitxiengitxienetan dago.

* 51 urtetik gora, orain dala 15 urte artean, entzuten zan euskerearen erabilera normalizatuagoa. Gaur egun, ostera, gero eta gitxiago. Inguruak baldintzatuten dauz -erdaldunen, udatiarren eraginez-, nogaz dagozan, berbetan euskerea ala erderean erabiliko dabe. Bertan be, gizonezkoek erabilten dabe euskera geiago, andrazkoek baino. Baina molto bien arteko aldea ez da aurrekoen arteko besteko andia, ez eta urrik emon be.

Beste aldetik, azken urteotan beintzat, euskereagazko ardurea -elduen artean be, batez be- moteldu eta lasutu egin da. Gaur egun adintsuek euskeraz egin arren, emendik amar urtera 30 eta 40 urte bitartekoek euskera gitxiago egingo dabenez, gaur erabilaten dabena baino askoz gitxiago erabiliz, urterik urtera jatsiko da erabilerea. Olan, apurka-apurka, il egingo da euskerea Bakion. Neurriak berealan artuten ez badira, beinik bein.

Au dala eta, erritarren sentsibilizazio eta kontzientziazioa bear-bearrezkoak suertatuten jakuz. Baina au be, ez da naikoa izango.

Euskerearen alde egiten diran aaleginak bearrezkoak dira. Arlo batzuetan aurrera egin badogu be, euskereak benetako normalkuntzea lortuteko bear dauazan bultzakada eta indarretik asago gagoz, oraindikorren.

Normalizazinoaren bideko inflexino-gunea gaintututeko bear beste bitarteko (dirua, bideak,...) eta, batez be, borondateari bear-bearrezko deritxet.

Bakion euskaldungoa nagusi izanda, oso baldintza baikorrek eta egokiek egon bearko leukee, gure izkuntzearen erabilerea eta zabalpena aurrera eroateko. Euskerearen gizarte erabilerea eta ezagupena parekatutea lortu bearko geunke, epe ertainera lortu be. Eta erabilera au bermatuteko neurriak artu bear doguz, gitxieneko maila ori lortu daikgun. Euskerearen aldeko euskaldunen zintzotasuna eta zindotasuna lortu bear doguz (sendiaren bidez, batez be), belaunaldirik belaunaldiko jarraipenari eusteko. Baina orretarako euskeraz egiteko baldinitza egokiak, baikorrak, lagungarriagoak euki bear doguz, nai ta nai ez.

Onetan guzti onetan, Bakioko udalak zeresan aundia euki badauka. Alan egin beie!

Iniaki MARTIARTU